

СТАНОВИЩЕ

от д.с.н. Светла Йовчева Колева,

доцент в Институт за изследване на обществата и знанието, БАН

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование **3. Социални, стопански и правни науки**
професионално направление **3.1. Социология, антропология и науки за културата,**
научна специалност **Социология (Социални изследвания на науката и технологиите)**

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 46 от 09.06.2017 г. и в интернет-страница на ПУ „Паисий Хилендарски” за нуждите на катедра „Приложна и институционална социология” към Философско-исторически факултет, участва само един кандидат – гл. ас. д-р Тихомир Николов Митев от катедра „Приложна и институционална социология” на Философско-историческия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”. Документите и материалите, представени от кандидата, **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и ПРАСПУ.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата/-ите

Гл. ас. д-р Тихомир Митев участва в конкурса с 14 публикации, от които 1 самостоятелна монография, 1 монография в съавторство, 1 учебно помагало в съавторство, 2 самостоятелни статии и 3 статии в съавторство на български език и 1 сборник в съавторство, 2 самостоятелни статии и 3 статии в съавторство на английски език. Публикациите са в престижни български и чуждестранни издателства (списание *Социологически проблеми*, издателство „Изток-Запад”, списание *Minerva*, *International Journal of Actor-Network Theory and Technological Innovation*, Palgrave Mcmillan). Както отбелязва кандидатът, всички представени за конкурса трудове са публикувани след защитата на докторската му дисертация (2008 г.), не представляват част от дисертацията и не са представяни за участие в други конкурси.

Документите, с които кандидатът участва в конкурса, са прецизно, коректно и точно представени. *Справката за спазване на специфичните изисквания* на Философско-исторически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”, съгласно чл. 65 (3) на ПРАСПУ, ясно показва, че преподавателската, научно-изследователската, публикационната

дейност на д-р Митев надвишават количествените стойности на утвърдените показатели за заемане на академичната длъжност ‘доцент’. За открояване на собствените постижения на кандидата би било добре, ако бяха представени разделителни протоколи за публикациите в съавторство.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата/-ите

Цялото професионално развитие на кандидата след защитата на докторската му дисертация напълно е свързано със социалните изследвания на науката и технологиите и напълно съответства на профила на конкурса (вж. *Документи за учебна работа, Документи за научноизследователска работа, Списък на изследователски проекти, Списък на научни семинари и конференции*). Съществува тясна тематична, проблемна и методологична обвързаност между водените от д-р Митев учебни дисциплини, ръководените от него дипломанти и докторанти, разработваните изследователски проекти, представените доклади на научни конференции/семинари и публикуваните трудове. В този смисъл, учебно-педагогическата, научната и научно-приложната дейност на д-р Митев са неотделими една от друга, взаимно се обогатяват и допринасят както за основана на научни постижения преподавателска дейност, така и за научно-приложни и изследователски проекти, захранвани от интересите и любопитството на самите студенти.

В анотацията и самооценката на научните приноси д-р Митев условно разграничава две предметни полета на специализация в областта на социалните изследвания на науката и технологиите – наука и технологии, от една страна, и наука и образование, от друга страна. Изследователската работа, свързана с проблеми на науката и технологиите, се отличава с последователност, системност и консистентност. Най-значимият труд в това направление – монографията *Възли в мрежата. Модернизацията на България като инфраструктурно изграждане* (2017) – е не просто обобщение на изследователския опит на гл. ас. д-р Митев, формиран в парадигмата на теорията за дейците-мрежи, а теоретично обоснована, методологически прецизна и емпирично проверена концептуализация на българската модернизация като „социо-техническа промяна”. Подходът „Големи технически системи”, приложен към изучаването на електрификацията на българското общество в периода 1878-1944 г., позволява на автора да я разкрие като инфраструктурна система, водеща до радикална икономическа и социална трансформация на обществото, като „агент на социална промяна” (с. 15).

Проблемите на науката и образованието, които Тихомир Митев изследва самостоятелно или в сътрудничество с други колеги, са анализирани през призмата на академичното/образователното предприемачество и от гл. т. на професионалните профили и професионалните реализации, (не)предлагани от социологията в България. Постсоциалистическите трансформации в науката и висшето образование са показани преди всичко като предприемачески проекти, които зависят както от „изминатия път”, така и от протичащите законодателни, политически, икономически, политически промени. Акцентът е поставен върху усилията, индивидуални и свързани, на отделни изследователи/преподаватели за създаване на нови образователни звена, за възстановяване на разкъсани връзки между наука и икономика. Спрямо досегашната саморефлексия на социологията в България като научна дисциплина и университетска специалност нов момент е поставянето на проблема за самодефинирането ѝ като професия, за трудностите/дефицитите при определяне на професионално-квалификационните ѝ характеристики и при пазарното ѝ позициониране в условията на свободна и конкурентна икономика.

Справката с цитиранията на научните публикации на Тихомир Митев показват широка рецепция в индексирани издания в нашата и чуждестранната литература.

3. Критични забележки и препоръки

Изследователската работа на Тихомир Митев в двете направления – наука и технологии и наука и образование – стимулира рефлексията по линия на търсене на теоретични интерференции и методологични мостове между тях.

Първо, кои са или биха могли да бъдат „възлите” в развитието на социологията като професия в България? Ако, както аргументирано е показано, че „историята няма начало, нито има край. Ние виждаме само нейните възли” (Митев, *Възли в мрежата....*, с. 287), основателно ли е да се употребява израз като „истинската история на социологията по време на комунистическия режим в страната” (Митев, 2012, с. 13), дори и когато това се отхвърля като изследователска задача?

Второ, възможно ли е изграждането на социологията в България в условията на комунистическия режим да се разглежда през призмата на предприемачеството според определението, използвано от изследователския екип, в който участва Тихомир Митев. Ако ключови за предприемачеството се оказват „ангажирана група от актьори”, които „се заемат със създаването на нещо ново или с трансформирането на нещо съществуващо”, без това да води до „директно парично облагодетелствана (печалба) на инициаторите им, а само

(евентуално) [до] осигуряване на работно място, срещу заплата/хonorар или пък като инструмент за работа в академични проекти и определяне на институционална принадлежност” (Славова, Митев 2012, с. 99), с какво „инициативите” на отделни личности [...] при структурното отслабване и размразяване на тоталитарния режим и [...] капитализирането на ресурси благодарение на мрежовите позиции (между политиката и науката)” (Митев, 2012, с. 20) се различават от предприемаческите образователни проекти по социология в условията на постсоциалистически, макросоциални трансформации, проекти, които също се нуждаят от политически кредит, от съюзници с висока институционална позиция в научната и политическата сфера, от „връзки, мрежи, личен достъп до тях”, както документално точно е описано в статията „Висшето образование като предприемачески експеримент: три портрета на специалност социология в България (1990-2006)” (Славова, Митев, 2012)? С други думи, в какво се изразява *differencia specifica* на предприемачеството като социален феномен, така че анализът да достигне до структурната специфика за изучаваните явления отвъд идеологеми и мисловни стереотипи?

Трето, с какво, при изучаването на постсоциалистическите образователни трансформации, парадигмата за предприемачеството е по-евристична от парадигмата за *agency*, от теорията за социо-техническите мрежи, от концепцията на Бурдийо за полето с различните видове капитал и променящата се конфигурация от властови зависимости?

От гл. т. на прецизността на социологическия език, който чрез назоваването и интерпретацията формира рефлексията за света, в който живеем, и за научното поле, в което работим, си позволявам да отбележа няколко неточности в изказа и цитиранията: а) изразът „българските земи” няма понятийна стойност в социологическия речник [„Кога се появява социологията като направление (научна дисциплина, образователна специалност и професионална област) по българските земи?” (Митев, 2012, с. 11)]; б) част от пояснителната бележка в цитата на с. 112 (Славова, Митев, 2012) е неточна, тъй като Симона Тренева никога не е провеждала интервю с Петър-Емил Митев); в) има хронологични неточности в институционалната история на Научноизследователския институт за младежта в България (Славова, Митев, 2012, с. 111), създаден като Център за социологически изследвания на младежта към ЦК на ДКМС (1968), преобразуван последователно в Център за научни изследвания на младежта (1974) и НИИМ (1979), чийто директори са Минчо Семов (1968-1972) и Петър-Емил Митев (1972-1988); г) ако не бъде прецизирано (което се надявам да бъде направено в отговорите на кандидата), формулираното от автора твърдение е логически и методологически nonsense: „Доколкото се осланяме и опираме на съществуващите изследвания върху историята на българската социология, ние търсим в тях онези данни и

интерпретации, които поради това, че не са били собствен изследователски предмет, няма как да са анализирани от гледна точка на проблема за социологията като професия” (Митев, 2012, с. 13).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като имам предвид постигнатите важни резултати в учебно-педагогическата, научната и научно-приложната дейност на кандидата и качествата му на отговорен и ангажиран преподавател, на изграден, познат в България и чужбина изследовател, давам **положителна оценка** и убедено и категорично препоръчвам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Философско-историческия факултет на Пловдивския университет за избор на д-р Тихомир Митев на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, научна специалност Социология (Социални изследвания на науката и технологиите).

София, 13 ноември 2017 г.

Изготвил становището:

Светла Колева, доц. д.с.н.